

APOŠTOLSKÁ KONŠTITÚCIA

KTOROU SA ZVEREJŇUJE
POSVÄTNÉ OFÍCIUM,
OBNOVENÉ PODĽA USTANOVENIA
DRUHÉHO VŠEOBECNÉHO
VATIKÁNSKEHO KONCILU

BISKUP PAVOL

SLUHA BOŽÍCH SLUŽOBNÍKOV
NA TRVALÚ PAMÄŤ

PIESEŇ CHVÁLY, ktorá sa v nebi spieva cez celú večnosť a ktorú Najvyšší Kňaz Kristus Ježiš priniesol do tohto pozemského vyhnanstva, Cirkvi cez toľké storočia vytrvalo a verne spievala a dávala jej obdivuhodné a rozmanité podoby.

Liturgia hodín sa postupne rozvinula tak, že sa stala modlitbou miestnej cirkvi. V určených hodinách a na vyhradených miestach sa pod vedením kňaza vykonávala ako neodmysliteľný doplnok súhrnu Božieho kultu, ktorým je eucharistická obeta, aby tak bohatstvo tejto obety obsiahlo a naplnilo všetky hodiny ľudského života.

Ku knihe liturgie hodín sa v priebehu rokov popriďávali viaceré dodatky, takže sa stala naozaj vhodnou pomôckou pre posvätný úkon, na ktorý bola určená. Časom sa zaviedli niektoré závažnejšie zmeny v konaní tejto modlitby, ako napríklad individuálne slávenie posvätného officia. Preto nie div, že táto kniha, neskôr nazvaná breviárom, prešla rozličnými úpravami, ktoré sa niekedy týkali aj jej štruktúry.

Tridentský koncil pre nedostatok času nemohol uskutočniť reformu breviára, preto túto úlohu zveril Apoštolskej Stolicy. Rímsky breviár zverejnil roku 1568 náš predchodca svätý Pius V. Tento breviár — ako sa veľmi žiadalo — zaviedol do kanonickej modlitby v latinskej Cirkvi predovšetkým jednotu, ktorá bola v tom čase roztrieštená.

V nasledujúcich storočiach vykonali mnohé úpravy pápeži Sixtus V., Klement VIII., Urban VIII., Klement XI. a iní.

Nový breviár prikázal pripraviť svätý Pius X. Vydal ho roku 1911. Bol obnovený prastarý zvyk recitovať každý týždeň 150 žalmov; nanovo bol usporiadaný žaltár, odstránili sa všetky opakovania a poskytla sa možnosť dať do súladu feriálny žaltár a cyklus biblického čítania s officiom svätých. Okrem toho sa obohatilo a povýšilo nedeľné officium tak, aby spravidla malo prednosť pred sviatkami svätých.

Realizovať liturgickú obnovu sa podujal aj Pius XII. Dovolil súkromne i verejne používať nový preklad žaltára, ktorý urobil Pápežský biblický inštitút. Roku 1947 ustanovil osobitnú komisiu a poveril ju študovať otázku breviára. Roku 1955 poslal všetkým biskupom dotazník týkajúci sa tejto veci. Výsledkom tejto práce a starostlivosti bol dekrét o zjednodušení rubriek z 23. marca 1955 a normy týkajúce sa breviára v kódexe rubriek, ktoré vydal roku 1960 Ján XXIII.

Keď Ján XXIII. potvrdil čiastočnú liturgickú obnovu, urobil to v presvedčení, že ak má obnova liturgie vychádzať z hlbšie položených základov, vyžaduje si to dôkladnejší výskum. Preto túto prácu zveril Druhému všeobecnému vatikánskemu koncilu, ktorý medzitým zvolal. A tak sa stalo, že Koncil rokoval o liturgii vôbec a o dennej modlitbe zvlášť tak obširne a odborne, tak horlivo a účinne, že v dejinách Cirkvi sotva nájdeme niečo podobné.

Kým ešte Koncil trval, postarali sme sa o to, aby sa hneď po zverejnení konštitúcie o posvätnéj liturgii uviedli do života jej ustanovenia.

Preto sme založili Radu pre uskutočnenie konštitúcie o posvätnnej liturgii. V jej rámci bola ustanovená osobitná komisia, ktorá za pomoci vynikajúcich odborníkov v odbore liturgie, teológie, duchovného života a pastorálky veľmi starostlivo a usilovne sedem rokov pripravovala novú knihu liturgie hodín.

Zásady a spôsob, podľa ktorých sa malo zostaviť celé dielo, ako aj jeho jednotlivé časti, potvrdila Rada pre uskutočnenie konštitúcie o posvätnnej liturgii, ako aj Biskupská synoda, zvolaná roku 1967, keď najskôr vypočuli mienku biskupov celej Cirkvi a početných kňazov, rehoľníkov i laikov.

Preto bude vhodné podrobnejšie vyložiť charakter a usporiadanie novej liturgie hodín.

1. Ako žiada konštitúcia začínajúca sa slovami *Sacrosanctum Concilium*, vzali sa do úvahy podmienky, v ktorých sa nachádzajú apoštolský činní kňazi našich čias.

Oficium sa preto zostavilo a upravilo tak, aby na ňom, ako na modlitbe celého Božieho ľudu, mali účasť nielen klerici, ale aj rehoľníci, ba aj laici. Ľuďom rozličného stavu a stupňa vzdelania a ich osobitným požiadavkám sa vyšlo v ústrety v tom, že sa zaviedli rozličné formy slávenia, a tak môžu rozličné spoločenstvá, ktoré sa zúčastňujú na liturgii hodín, modlitbu prispôbiť svojim podmienkam a povolaniu.

2. Pretože liturgia hodín slúži na posväcovanie dňa, usporiadanie modlitby je upravené tak, aby sa kanonické hodiny dali ľahšie zosúladiť s hodinami dňa. Pritom sa brali do úvahy aj okolnosti, v ktorých žijú ľudia dnešných čias.

Preto sa zrušila posvätná hodina Príma. Ranné chvály a večery, ako základné časti celého officia, nadobudli veľkú dôležitosť, lebo majú povahu ozajstnej ranej a večernej modlitby. Posvätné čítanie si zachováva ráz nočnej modlitby pre tých, čo slávia vigíliu; no súčasne je prispôbené ktorejkoľvek hodine dňa. Modlitba cez deň (*Hora média*) je upravená tak, aby si ju tí, čo si vyberú jednu z troch posvätných hodín (terciu, sextu alebo nónu), mohli prispôbiť času, v ktorom ju konajú, a pritom nič nevynechať zo žaltára rozdeleného na týždne.

3. Aby sa pri slávení officia ľahšie dosiahol súlad medzi myslou a hlasom a aby liturgia hodín bola naozaj „prameňom zbožnosti a pokrmom pre osobnú modlitbu“,¹ v novej knihe liturgie hodín je každodenná povinnosť, čo do rozsahu, trochu zmenšená, pritom sa však značne zvýšila rozmanitosť textov, ponúkli sa viaceré podnety na premeditovanie žalmov, ako sú titulky, antifóny, žalмовé modlitby, ba dalo sa miesto aj chvíľke ticha, ak je to vhodné.

4. Podľa nariadenia Koncilu² zrušil sa v žaltári týždenný cyklus a žalmy sa rozdelili na štyri týždne. Zaviedol sa nový latinský preklad, ktorý pripravila nami ustanovená Komisia pre vydanie Neovulgáty. Pri novom rozdelení žalmov sa niektoré tvrdšie znejúce žalmy a verše vynechali predovšetkým s ohľadom na ťažkosti, ktoré by mohli vzniknúť pri slávení liturgie hodín v národnom jazyku. Ďalej sa z kníh Starého zákona do ranných chvál zaradili niektoré nové chválospevy, aby sa tak zvýšilo ich duchovné bohatstvo. Aj do večer sa zaradili chválospevy z Nového zákona, ktoré ich ozdobujú ako vzácne perly.

5. Poklad Božieho slova sa v novom poriadku čítaní zo Svätého písma predkladá naozaj bohato a je usporiadaný tak, aby bol v súlade s poriadkom čítaní v omši.

Pri výbere úryvkov sa vo všeobecnosti dbalo na určitú jednotu témy; sú vybrané tak, aby v priebehu roka predstavili hlavné obdobia dejín spásy.

¹ Druhý vat. koncil, konšt. o posv. liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 90: AAS 56 (1964), str. 122.

² *Tamže*, č. 91, str. 122-123.

6. Podľa zásad určených všeobecným Koncilom každodenné čítanie zo svätých Otcov a cirkevných spisovateľov sa upravilo tak, aby sa zo spisov kresťanských autorov, najmä zo svätých Otcov, predložili tie najlepšie diela. Aby bolo poruke v hojnejšej miere duchovné bohatstvo týchto spisov, pripraví sa ešte aj iný lekciónár, z ktorého si bude môcť každý vybrať, a tak čerpať ešte väčší úžitok.

7. Z textov knihy liturgie hodín sa odstránilo všetko, čo nie je v súlade s historickou pravdou. Týka sa to najmä hagiografických čítaní, ktoré sú upravené tak, že sa vyzdvihla a do pravého svetla postavila predovšetkým duchovná postava jednotlivých svätých a ich význam pre život Cirkvi.

8. Do ranných chvál sú zaradené prosby vyjadrujúce zasvätenie dňa a prosebné modlitby na začiatku celodennej práce. Vo večerách sú krátke prosby, zostavené na spôsob všeobecnej modlitby.

Na koniec týchto prosieb sa znova zaraďuje modlitba Pána; a keďže sa ju modlíme aj pri omši, vraciame sa tak aj v našich časoch k zvyku prvých kresťanov, ktorí sa túto modlitbu modlili cez deň trikrát.

Po obnove a dôkladnej úprave modlitby svätej Cirkvi podľa jej prastarej tradície a so zreteľom na potreby našich čias si naozaj treba želať, aby skrz–naskrz prenikala všetky modlitby kresťanov, aby ich oživovala, usmerňovala a vyjadrovala a aby účinne živila duchovný život Božieho ľudu.

A tak máme nádej, že znova ožije zmysel pre modlitbu „bez prestania“,³ ktorú svojej Cirkvi prikázal náš Pán Ježiš Kristus, lebo kniha liturgie hodín, rozdelená na určité denné a ročné obdobia, ju stále udržiava a podporuje a sám úkon, najmä ak sa na túto modlitbu zhromaždí nejaká komunita, vyjadruje pravú povahu modliacej sa Cirkvi a javí sa ako jej obdivuhodné znamenie.

Kresťanská modlitba je predovšetkým modlitba celého spoločenstva ľudí, ktoré si Kristus pridružil;⁴ na nej sa totiž zúčastňujú jednotlivci a súčasne je aj modlitbou jediného tela, a preto vyjadruje hlas milovanej Kristovej nevesty, túžby a žiadosti celého kresťanského ľudu a vrúcne modlitby a prosby za potreby všetkých ľudí.

Táto modlitba však dostáva svoju jednotnosť z Kristovho srdca. Veď náš Spasiteľ chcel, „aby ten život, ktorý začal v smrteľnom tele svojimi modlitbami a svojou obetou, nikdy sa cez stáročia neprerušil v jeho tajomnom Tele, ktorým je Cirkev“;⁵ z toho vyplýva, že modlitba Cirkvi je zároveň „modlitbou Krista a jeho Tela k Otcovi“.⁶ Treba si nám teda uvedomiť, že keď sa modlíme ofícium, v Kristovi znejú naše hlasy a jeho hlas znie v nás.⁷

Aby sa nám však tento charakter našej modlitby ukázal ešte jasnejšie, treba, „aby oná lahodná a živá záľuba vo Svätom písme“,⁸ ktorá vanie z liturgie hodín, opäť ožila vo všetkých, žeby sa Sväté písmo naozaj stalo hlavným prameňom celej kresťanskej modlitby. Najmä modlitbu žalmov, ktorá stále sprevádza a ohlasuje činnosť Boha v dejinách spásy, mal by si Boží ľud osvojiť s obnovenou láskou. To sa uľahčí tým, že hlbšie chápanie žalmov podľa toho zmyslu, v akom sa používajú v posvätnnej liturgii, bude sa v kňazoch ešte starostlivejšie formovať a veriacim sa sprístupní primeranou katechézou. Hojnejšie čítanie

³ Porov. Lk 18, 1; 21, 36; 1 Sol 5, 17; Ef 6, 18.

⁴ Porov. Druhý vat. koncil, konšt. o posv. liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 83: AAS 56 (1964), str. 121.

⁵ Pius XII., enc. *Mediator Dei* z 20. nov. 1947, č. 2: AAS 39 (1947), str. 522.

⁶ Druhý vat. koncil, konšt. o posv. liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 84: AAS 56 (1964), str. 121.

⁷ Porov. sv. Augustín, *Enarrationes in ps.* 85, č. 1; CCL 39, 1176.

⁸ Druhý vat. koncil, konšt. o posv. liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 24: AAS 56 (1964), str. 106-107.

Svätého písma nielen v omši, ale aj v obnovenej liturgii hodín umožní ustavične pripomínať dejiny spásy a účinne ohlasovať ich pokračovanie v živote ľudí.

Pretože Kristov život v jeho tajomnom Tele zdokonaľuje a pozdvihuje aj vlastný, osobný život každého veriaceho, treba odstrániť akýkoľvek rozpor medzi modlitbou Cirkvi a osobnou modlitbou; a vzťahy, ktoré sú medzi obidvoma modlitbami, treba stále väčšími posilňovať a prehĺbovať. Rozjímavá modlitba by sa mala neprestajne živiť z čítaní, žalmov a iných častí liturgie hodín. Aj samo recitovanie oficiá by sa malo, nakoľko je to možné, prispôbiť živej a osobnej modlitbe, a to – v súlade so všeobecnými smernicami – tak, že sa použijú také skladby a nápevy a vyberú sa také formy slávenia, ktoré najviac vyhovujú duchovným potrebám tých, čo sa modlia. Ak sa posvätné oficium stane skutočnou osobnou modlitbou, čoraz zjavnejšími sa stanú aj vzťahy, ktoré navzájom spájajú liturgiu s celým kresťanským životom. Celý život veriacich je v jednotlivých hodinách dňa i noci akoby *leitourgiou*, ktorou nielenže sa sami odovzdávajú službe lásky k Bohu i k ľuďom, ale spájajú sa aj s dielom Krista, ktorý svojím životom a obetou posvätil život všetkých ľudí.

Túto hlbokú pravdu, takú príznačnú pre kresťanský život, liturgia hodín jasne vyjadruje a účinne potvrdzuje.

Preto sa modlitba posvätných hodín predkladá všetkým veriacim v Krista, a to aj tým, ktorí podľa zákonov Cirkvi nie sú povinní ju recitovať.

No tí, čo od Cirkvi dostali poverenie sláviť liturgiu hodín, sú povinní nábožne ju každý deň vykonať v celom rozsahu, a to — pokiaľ je to možné — v tom čase, na ktorý sú jednotlivé posvätné hodiny určené; náležitú pozornosť majú venovať najmä ranným chválam a večerám.

Tí, čo prijali sviatostnú vysviacku, a teda osobitným spôsobom sprítomňujú Krista Kňaza, ako aj tí, čo sa rehoľnými sľubmi osobitne zasvätili službe Bohu a Cirkvi, majú vykonávať túto modlitbu nielen preto, že im to prikazuje zákon, ale má ich k tomu viesť aj hlboké presvedčenie o vznešenosti tejto modlitby a o jej dosahu pre pastoračiu a askézu. Veľmi sa totiž žiada, aby záujem všetkých o verejnú modlitbu Cirkvi pochádzal z duchovného obnovenia a z presvedčenia, že modlitba je vnútornou potrebou celého tela Cirkvi, ktorá sa podľa vzoru svojej Hlavy nemôže označiť ináč ako modliaca sa Cirkev.

Nech teda pomocou novej knihy liturgie hodín, ktorú teraz svojou apoštolskou autoritou slávnostne ustanovujeme, potvrdzujeme a zverejňujeme, zaznie velebnejšia a krajšia chvála Bohu v Cirkvi našich čias; nech sa aj ona pridruží k tej chvále, ktorú v nebi spievajú anjeli a svätí, a nech sa v dňoch tohto pozemského vyhnanstva náležité rozvíja a rýchlejšie ide v ústrety tej plnej chvále, ktorá sa cez všetky veky vzdáva „Sediacemu na tróne a Baránkovi“.⁹

Ustanovujeme, aby sa táto nová kniha liturgie hodín začala používať hneď, ako vyjde tlačou. Medzitým nech sa biskupské konferencie postarajú o vydania tejto knihy v národných jazykoch a po schválení a potvrdení Svätou Stolicou nech určia, odkedy sa môžu alebo majú používať, či už celé, alebo sčasti. Odo dňa, keď sa tieto preklady do národných jazykov majú používať pri slávení liturgie hodín v reči ľudu, musia aj tí, čo chcú naďalej používať latinčinu ako liturgický jazyk, sláviť liturgiu hodín v obnovenej forme.

No tí, čo by pre pokročilý vek alebo z iných osobitných príčin mali ťažkosti pri zachovávaní nového usporiadania, môžu so súhlasom svojho ordinára, ale len pri súkromnom recitovaní, používať Rímsky breviár, ktorý sa používal predtým, či už celý, alebo sčasti.

Chceme, aby tieto naše ustanovenia a predpisy nadobudli platnosť a zachovávali sa v praxi teraz i v budúcnosti. Všetky predpisy apoštolských konštitúcií a ustanovení vyhlásených našimi predchodcami, ako aj iné predpisy, i keď mimoriadne dôležité, ktoré by boli v rozpore s našimi ustanoveniami a predpismi, strácajú platnosť.

⁹ Porov. Zjv 5,13.

Dané v Ríme pri svätom Petrovi dňa 1. novembra, na slávnosť Všetkých svätých roku 1970, v ôsmom roku nášho pontifikátu.

PÁPEŽ PAVOL VI.